

18 Ocak 2013

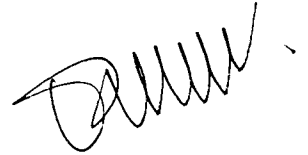
Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 2131  
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-17649)

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

İlgi: a) TBMM Başkanlığının 26.02.2013 tarih ve KAN.KAR.BŞK.43452547-120.00-  
(7/17649)-180234 sayılı yazısı.  
b) Başbakanlığın 04.03.2013 tarih ve 31853594-610-2-3479-1262 sayılı yazısı.

Balıkesir Milletvekili Sayın Ayşe Nedret AKOVA'nın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına tarafımca cevaplandırılmasını tensip ettikleri, 7/17649 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.



**Taner YILDIZ**  
Bakan

**EK :**  
Önerge Cevabı (3 Sayfa)

**DAĞITIM :**

Gereği :  
TBMM Başkanlığı

Bilgi :  
Başbakanlık

**BALIKESİR MİLLETVEKİLİ SAYIN AYŞE NEDRET AKOVA**  
**YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI**  
(7/17649)

**Soru 1:**

İzmir'in Gaziemir ilçesinde Aslan Avcı Döküm Sanayine ait arazideki Türkiye Atom Enerji Kurumu (TAEK) tarafından 2007'de radyasyonlu cüruf gömülü alan tespit edilmiş. TAEK tarafından 2008'de yapılan ölçümlerde depolama sahasında, fırınlar bölgesinde, kapalı istif sahasında radyoaktif madde bulaşmış atık tespit edilmiş, radyasyonlu atıkların bulunduğu yerin karantina altına alınması gerektiğini bildirmiştir. 2010 yılında yapılan incelemede insan ve çevre sağlığına radyoaktif tehdidin sürdüğü anlaşılmıştır. Ancak gazetelerde yer alan haberlere göre, radyoaktivite tespit edilen alanın üzerinin toprak dökülerek kapatılması talimatı TAEK tarafından verilmiştir. Çevre Mühendisleri Odası Başkanlığının açıklamasına göre, kirliliği toprakla örtmek bilimsel bir yaklaşım değildir ve radyoaktif atıkların yer altı sularına, bitki örtüsüne ve insanlara zararlı etkisi devam eder. Bu bağlamda;

- "Tehlikeli maddelerin izinsiz bulundurulması" ve "çevrenin kasten kirlenmesi" suçları için kirliliği yapan şirkete hangi cezalar kesilmiştir?

**Cevap 1:**

İzmir Valiliğince yapılan incelemeler sonucu tehlikeli atıkların Kanun ve Yönetmelikler kapsamında yayımlanan usul ve esaslara aykırı olarak bertaraf ettiği tespit edilen firma hakkında 12.04.2007 tarihinde Türk Ceza Kanunu'nun 181 inci maddesi (çevreyi kasten kirliletmek) gereğince İzmir Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmuştur. Şirkete 13.03.2008 tarihinde de 321.000 Türk Lirası idari para cezası uygulanmıştır. İdari para cezasına karşı İzmir 3 üncü Ağır Ceza Mahkemesinde İzmir Valiliği aleyhine açılan dava Danıştay 6 ncı Dairesi Başkanlığının 03.11.2009 tarihli kararı ile İzmir Valiliği lehine sonuçlanmıştır. Türk Ceza Kanunu gereğince yapılan suç duyurusu doğrultusunda İzmir 3 üncü Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan dava ise devam etmektedir.

**Sorular 2, 4:**

- TAEK'in raporu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İzmir Valiliği, Gaziemir Kaymakamlığı'na bildirildiği halde, yetkili ve görevli idareler tarafından hiçbir önlem alınmadığına göre, 'Görevi kötüye kullanmak' suçunu işleyen görevliler hakkında ne gibi işlemler yapılmış ya da yapılacaktır? Şimdiye kadar yapılmamasının sebepleri nelerdir?

- Kurşun üreten fabrikayı işleten ve kirlenmeye neden olan şirket yetkilileri ile kirlenmeyi denetlemek ve kirlenme sonucunda halk sağlığının bozulmaması için hiç önlem almayan sorumlu kamu görevlileri cezalandırılması için neden şimdiye kadar ciddi bir adım atılmamıştır?

**Cevaplar 2, 4:**

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından fabrika sahasının tehlikeli atıklardan tamamen temizlenmesi konusunda gerekli idari ve teknik yaptırımlar uygulanmaya devam edilmektedir. Yaklaşık 3.774 ton tehlikeli atığın, mülga Çevre ve Orman Bakanlığı'ndan lisanslı İzmit Atık ve Artıkları Yakma ve Değerlendirme A.Ş.-İZAYDAŞ firmasında bertaraf edilmesi sağlanmıştır. Ayrıca, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK)'nin önerileri doğrultusunda alanda bulunan atık miktarını tespit etmek üzere jeofizik etüt yapılması amacıyla gözlem sondaj kuyularının açılması için çalışmalara başlanmıştır.

Gaziemir Kaymakamlığı (Tapu Sicil Müdürlüğü) tarafından Şirkete ait olan ve tel örgü içine alınan tüm araziye Türkiye Atom Enerjisi Kurumu ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın görüşü alınmadan hiçbir suretle başka bir gerçek ya da tüzel kişiye kiralanmaması, satılmaması veya devredilmemesi hususunda tapu kayıtlarına şerh konulmuştur.

**BALIKESİR MİLLETVEKİLİ SAYIN AYŞE NEDRET AKOVA  
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI  
(7/17649)**

**Soru 3:**

TAEK tarafından radyoaktivite tespit edilen alanın üzerinin toprak dökülerek kapatılması talimatı gerçekten verilmiş midir? Verildiyse, bilimsel bir yaklaşım olmayan bu talimatı veren kişiler hakkında da gerekli soruşturma yapılmakta mıdır?

**Cevap 3:**

Aslan Avcı Döküm Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye ait sahadaki radyoaktivite tespit edilen alanların yüzeyinin toprakla örtülmesinin nedeni radyoaktif atıkların nihai bertarafı değildir. Söz konusu alandaki uygulamanın amacı nihai bertarafa kadar geçecek zaman diliminde gerek tüm uyarı ve tedbirlere rağmen sahaya izinsiz girenlerin olma ihtimaline, gerekse sahadaki radyoaktif kirlenmenin boyutlarının tespit edilmesine yönelik sürdürülen çalışmalar sırasında çalışanların istenmeyen radyasyon dozuna maruz kalmalarına karşı tedbir alınmasıdır. Nihai bertaraf aşamasından sonra mevcut durumda üzeri toprakla örtülen radyoaktivite bulaşmış malzemeler için de gerekli nihai işlem yapılması temin edilecektir.

**Soru 5:**

Fabrikada çalışan kişiler ve radyoaktif maddeden etkilenme mesafesinde yaşayan kişilerin sağlık durumları ile ilgili uyarı ya da sağlık durumlarını tespit amacıyla bir çalışma yapılmış mıdır?

**Cevap 5:**

Bahse konu tesiste denetim ve yerinde inceleme çalışmaları yapan, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü personeli 5 kişide İstanbul ilinde yer alan Çekmece Nükleer Araştırma Merkezi'nde radyasyon taraması yaptırılmış, yapılan testlerde (kromozom aberasyon analizleri) hiçbir personelde biyolojik doz tespit edilmemiştir. Diğer yandan fabrikada istihdam edilen personele ve çevre sakinlerine de Sağlık İl Müdürlüğü tarafından sağlık taraması yapılmış, olumsuz herhangi bir etkiye rastlanmamıştır.

TAEK tarafından yapılan inceleme ve ölçümler sonucunda, saha dışında ve çevrede yaşayan halk için radyolojik açıdan bir tehlike olmadığı tespit edilmiştir. Adı geçen fabrika sahasının girişine çevresel radyasyon izleme sisteminin parçası olarak bir radyasyon ölçüm istasyonu kurulmuş olup ölçüm sonuçları TAEK tarafından düzenli olarak izlenmektedir. Ölçüm sonuçları, 4'ü İzmir'de olmak üzere Türkiye sathında konuşlu 148 istasyonda ölçülen radyasyon değerleri ile karşılaştırıldığında, sonuçların hem Türkiye hem de İzmir ortalamalarının altında olduğu görülmektedir. Ayrıca, bölgeden alınan çevre numunelerinde de söz konusu cüruftan kaynaklanan bir radyoaktivite tespit edilmemiştir. Radyoaktivitenin tesis dışındaki toprak, su ve hava ortamlarına yayıldığına yönelik herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

**Soru 6:**

Radyoaktif kirliliğinin fark edildiği 2007 yılından bu yana hiçbir işlem yapılmayan radyasyondan etkilenen bölge bilimsel yöntemlere göre ne zaman temizlenecektir?

**Cevap 6:**

Söz konusu arazide kirlenmenin tespit edildiği tarihten bugüne kadar yapılan işlem ve incelemelerin ayrıntıları, TAEK'in resmi internet adresinde ([www.taek.gov.tr](http://www.taek.gov.tr)) kamuoyunun bilgisine sunulmuş olan Basın Açıklamasında (No: 04/2012) yer almaktadır.

**BALIKESİR MİLLETVEKİLİ SAYIN AYŞE NEDRET AKOVA  
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI  
(7/17649)**

Sahada bulunan radyoaktivite bulaşmış cüruf malzemenin nihai bertarafı için bir radyoaktif atık bertaraf tesis tipi olan yüzey bertaraf tesisinin kurulması gerekmektedir. Bu bağlamda;

- Mevcut sahada yapılacak jeofizik etütler sonucunda sahada bulunan atık miktarının belirlenmesi, konunun idari, teknik ve mali boyutlarının ortaya çıkarılması,
- Açılacak gözlem kuyularından elde edilecek veriler ve radyoaktif malzemenin taşınmasına ilişkin hususlar da dikkate alınarak, konunun idari, teknik ve mali boyutları bir arada değerlendirilerek bertarafın mevcut sahada mı yoksa başka bir yerde mi yapılacağına karar verilmesi,
- Atıklar mevcut sahada bertaraf edilecek ise, mevcut saha için gerekli lisanslama koşullarına uygun olarak TAEK'ten yüzey bertaraf tesisi lisansı alınması ve alınacak lisans koşullarına uygun olarak bertaraf tesisinin işletilmesi,
- Atıklar başka bir yerde bertaraf edilecekse, belirlenecek saha için gerekli lisanslama koşullarına uygun olarak yüzey bertaraf tesisi kurmak ve işletmek üzere TAEK'ten lisans alınması ve alınacak lisans koşullarına uygun olarak bertaraf tesisinin kurulması ve işletilmesi gerekmektedir.

Konuya ilişkin çalışmalar İzmir Valiliği koordinasyonunda TAEK'in teknik görüş ve önerileri çerçevesinde yürütülmektedir.